

Во услови на пораст на цената на енергенсите, како и проблемот со дефицитот на електричната енергија и рекордно високите цени кои на светскиот пазар ги достигнува нафтата, гасификацијата во Македонија "дреме" закочена во место. Претерано многу доцнине во овој процес, а според оценките на експертите, немањето стратегија претставува главен проблем за гасификацијата. Тука, во овој куп се и скапите инвестиции, недоволното лобирање, како и веќе "легендарниот" спор на државата и со компанијата "Макпетрол".

Иако сите досегашни влади ја потенцираа гасификацијата како значајна за економскиот раст, сепак Македонија беше и остана на маргините на сите почнати или најавени проекти во поблискиот регион.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Македонија е една од лидерите во регионот (но и пошироко н.з.) кога се во прашање многубројните проекти ставени на хартија за воведување на гасот како енергенс. Но, еве години со ред гасификацијата во земјата никако да мрдне од место. Очигледно овие, сега веќе "историски", проекти чекаат некои подобри денови за реализација. И за годинава Владата одобри 180 милиони денари за проекти за гасификација, кои веќе ги има еден куп во ресорните министерства.

За волја на вистината, сите досегашни влади ја потенцираа гасификацијата како значајна за економскиот раст, но Македонија беше и остана на маргините на сите почнати или најавени проекти во поблискиот регион.

Експертите коментираат дека проектите за гасификација се скапи и е потребно повеќе време за да се реализираат во практика, бидејќи во нив се вклучени многу земји. Но, многу е битно и силното политичко лобирање кај странските инвеститори и влади, со што досега Македонија не може да се пофали.

СОСТОЈБИ

Познавачите на оваа проблематика велат дека тоа била главната причина поради која во 2004 година ја пропуштивме шансата за вклучување во Транс-Јадранскиот гасовод од Бугарија кон Албанија, па сè до Италија и оттаму до цела Европа. Во првичниот проект низ Македонија требаше да минуваат 200 километри од гасоводот. Но, не успеавме да излобираме и останавме надвор од игра. Овие држави потпишаа и Меморандум за соработка со швајцарскиот инвеститор "ЕГЛ". Како и да е, според сегашната верзија на проектот, трасата на гасоводот не поминува низ Македонија, туку низ Грција. Со други зборови - утка.

Бидејќи, додека ние се натегавме влада или "Макпетрол", Грција и Бугарија си завршија работа. Секако дека голем придонес има и нивното членство во НАТО и во ЕУ, со кое се постигнуваат повеќе резултати и тие земји стануваат сè поатрактивни за изградба на нафтови и гасоводи. Но, генерално земено, јакото политичко лобирање им заврши работа.

Колку за илустрација, доколку овој гасовод минуваше низ Македонија, земјата ќе имаше право годишно да користи по 2 милијарди метри кубни гас

немаат абер од оваа работа.

А соседите, и покрај ова, не седат во место. По посетата на рускиот претседател Владимир Путин на Софија, беа потпишани неколку енергетски спогодби, а една од нив е за изградба на регионалниот гасовод "Јужен поток". Едниот крак ќе оди од Бугарија, Грција, Јадранско Море до Италија, а другиот од

ПРОЕКТИ ЕДЕН КУП

ТРАНЗИТОТ НОСИ ПАРИ

Кога е во прашање гасот Русија е водечка држава во светот. И не случајно.

"Нашите компании имаат најсовремени технологии за изградба на гасоводна мрежа. Имаме искуство за работа и во понестабилни терени, на пример, во Турција, која е сеизмички ризична планинска земја, исто како и Македонија. По изградбата на гасоводот во Турција до сега не се појавиле никакви проблеми. А Турција е многу важна транзитна земја за гас, и добива многу добар приход од транзитот на овој енергенс", изјави неодамна Владимир Солоцински, амбасадор на Руската федерација во Македонија.

Македонија се наоѓа во многу значаен географски регион и може да стане не само потрошувач на гас, туку и транзитна земја, што секако би ѝ донело добра заработувачка, зашто транзитот е многу профитабилна работа во светот.

за свои потреби. Покрај ова, пари ќе печалевме и од транзитната такса. За споредба, во поблиското соседство поголеми делови од земјите одамна се гасифицирани. На пример, во Србија, Бугарија, Босна и Херцеговина, а во Словенија и во Хрватска гасификацијата постои уште пред сто години. Албанија е на добар пат, додека Македонија, како и новата држава Косово

Бугарија, Србија, Хрватска, Словенија до Австрија.

На тој начин руски "Гаспром" маршира на пазарот на Југоисточна Европа, но и пошироко. Пред неколку месеци руската влада и "Гаспром" со српската влада потпишаа договор за преземање на Нафтената индустрија на Србија, што ќе значи и изградба на гасовод. И сè така. Додека другите реализираат про-

А ЗА ГАСИФИКАЦИЈА ШТО ЈА ВОДИ ВО "БУЛА"

**ДОДЕКА ВО СВЕТОТ ПЕЧАЛАТ ОД ГАСОТ,
НИЕ ТАПКАМЕ ВО МЕСТО**

екти на теренот, ние трошиме хартија за документи кои ќе лежат во фиока.

ПРИЧИНИ

Една од главните пречки за гасификација на земјава е и маратонскиот судски спор меѓу државата и "Макпетрол" за сопственоста на постојниот гасовод. За жал, и по десет години не е на повидок разрешницата за овој спор. Мал напредок имаше во 2006 година кога "Макпетрол" и Владата се договорија заеднички да управуваат со "Га-ма", друш-

твото кое има лиценца за пренос и за трговија со гасот. Но, и тоа пропадна.

Една од идеите со здрава основа за да се остварат проектите за гасификацијата беше тоа да се направи со пребивање на рускиот долг, кој е во висина од 60 милиони долари. Претходната Влада ја зачна оваа идеја, а оваа Владата лани во ноември успеа да преговара со Москва за затворање на долгот со проекти. Се потпиша и спогодба, но сè уште во Русија не е завршена законската постапка за нејзино верифицирање. Инаку, реализатор на проектите би бил руски "Гаспром".

Во Македонија постои магистрален гасовод на кој претежно се вклучени дел од индустриските капацитети. Засега во земјава се увезува руски гас преку Деве Баир и на гасоводниот систем се приклучени дваесеттина фирми од Кратово, Куманово и од Скопје. Но, процентот на искористеност во однос на максималниот негов капацитет е од 12 до 15 отсто.

Најголеми потрошувачи се индустриските капацитети кои произлегоа од поранешната Железарница и од неколку други фабрики. Последното приклучување е на фабриката "Џонсон Контрол" во индустриската зона "Бунарцик".

Значи, гасот се троши само во индустријата. Република Македонија просечно троши по 80 милиони метри кубни гас. И новата гасна централа, која ќе биде лоцирана во скопска Железарница, ќе биде за потребите на фирмите.

Во земјава никогаш и немало проекти за гасификација на сите градови и домаќинства. На најскора гасификација можат да се надеваат жителите на Скопје доколку се реализира проектот "Гасен прстен". Должината на цевката би била околу 15 км, а вредноста на проект е околу 12 милиони евра. Повторно на него прво би се приклучиле институции, а потоа домаќинствата. Но, тоа е можно онаму каде што нема централно греење.

Употребата на гасот има повеќе пред-

- ГАСОВОДОТ НЕИСКОРИСТЕН

И СТРУМИЦА ОЧЕКУВА ГАС

Можно е еден од трите најавени гасоводни краци од Бугарија кон Македонија да биде изграден на трасата Петрич - Струмица. Во струмичко постои голем интерес за користење гас, особено во дрвно-преработувачките капацитети, индустријата за санитарна керамика, во фабриките за градежни материјали, но и во јавните установи. Изградбата на гасоводниот систем ќе биде од големо значење за аграрниот сектор, посебно за оранжериското и пластеничкото производство на ран зеленчук, бидејќи мазутот и електричната енергија ќе бидат заменети со многу поефтино гориво. Се очекува гасификацијата да предизвика голем интерес и кај граѓаните за да го користат гасот за парно греење во домаќинствата. Реализацијата на проектот треба да почне до крајот на годинава, а експлоатацијата на гасот во стопанството, јавниот сектор и во домаќинствата би можела да почне најрано за три години, односно во втората половина на 2010 година.

ности од електричната енергија. Освен пониската цена, тој има помала потрошувачка, а поголема калориска вредност. Еден метар кубен гас има калориска вредност на околу 9 киловат-часа струја. Тоа значи дека ако околу 90 отсто од домаќинствата не би ги затопиле домовите со струја, туку со гас, на тој начин во значителна мерка ќе се намалат потребите за увоз на електрична енергија, а со тоа и милионските суми евра кои се плаќаат од државниот буџет. Првенствено станува збор за економскиот бенефит, бидејќи горивото е два пати поефтино од било кое фосилно гориво, второ еколошки е најисправно гориво, бидејќи емисијата на карбон диоксид е десет пати помала, и трето оваа инвестиција сама по себе носи развој.

ИСПРАТИ СМС КУПИ ГО ВИСТИНСКИОТ ПОДАРОК

1. На 075 14 14 42 испрати СМС со содржина*: POD 075XXXXX каде што XXXXXX е бројот на твојата сакана личност.

2. Таа ќе добие анонимна порака со прашање - што би сакала да добие за подарок.

3. Почекај го нејзиниот одговор, а потоа „изненади“ ја со вистинскиот подарок!

СМС ПОДАРОК услугата чини 20 ДЕН. + 18% ДДВ
*со празно место, како во примерот

ИСПРАТИ СМС НА
075 14 14 42
20 ДЕН. + 18% ДДВ

СОНОВНИК

За топување на твојот сон испрати СМС порака со следната содржина: SON помни
Толкувањето го добиваш веднаш.

*со празно место како во примерот